

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ТА ФІНАНСОВІ МЕТОДИ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ

І.П.Ситник, канд. екон. наук, доцент

Національний університет харчових технологій

Конкурентоспроможність як економічна категорія відображає економічні відносини з погляду створення та реалізації комплексу конкурентних переваг. Її об'єктивність виявляється в незалежності складових, що формуються відповідно до дії економічних законів і не можуть бути об'єктом суб'єктивного впливу. Поняття "конкурентоспроможність підприємства" – важлива характеристика потенціалу економічної діяльності підприємства у ринковому середовищі, репрезентація можливостей його економічних ресурсів на ринках капіталу та інвестицій. Як комплексне, багатомірне поняття його найоб'єктивніше характеризувати з позицій короткострокової (ліквідність, платоспроможність) та довгострокової (структура капіталу, ступінь залежності від кредитних та інвестиційних джерел) перспектив.

Конкурентоспроможність як характеристика конкурентного положення господарюючого суб'єкта має реальні порівняльні ознаки прояву, оцінка яких формується на основі суб'єктивних уявлень щодо його конкурентних можливостей на конкретному ринку у визначений час. Конкурентоспроможність підприємства – це узагальнююча оцінка його конкурентних переваг щодо формування ресурсного потенціалу, якості задоволення споживчого попиту та досягнутої завдяки цьому ефективності функціонування господарської системи. Інакше кажучи, конкурентоспроможність підприємства - це здатність ефективно використовувати ресурси підприємства, тим самим, забезпечувати випуск і реалізацію конкурентоспроможної продукції. Конкурентоспроможність, слід розглядати як рівень компетентності підприємства відносно інших суб'єктів господарювання за різними параметрами.

На формування ринкової позиції конкурентів впливають особливості товарної та цінової політики, організація збуту, заходи стимулювання реалізації продукції, фінансовий стан підприємства. В першу чергу конкурентоспроможність підприємства залежить від наявності фінансових ресурсів та ефективності їх використання (управління). Це підтверджується тим, що лише за наявності необхідного розміру власних фінансових ресурсів, доступності залучених резервів та ведення прибуткової діяльності можливе впровадження нових технологій, введення

товарів-замінників, розширення асортименту продукції, застосування заохочувальних систем знижок для постійних партнерів та ін.

Складність проблеми оцінки конкурентоспроможності підприємства полягає в тому, що воно є відкритою реактивною системою, яка здійснює активний обмін інформацією із зовнішнім середовищем: генерує і поставляє власну інформацію як у внутрішнє, так і зовнішнє середовище, а також сприймає та реагує на зовнішню інформацію. Інакше кажучи, в моделі підприємства як відкритої системи функціонують два типи інформаційних потоків - внутрішній і зовнішній, які у сукупності визначають міру її організованості.

Аналіз існуючих у сучасній літературі теоретичних підходів до оцінки конкурентоспроможності підприємств дає підстави для їх класифікації на дві основні групи: аналітичні і графічні. За статусом методи оцінки конкурентоспроможності підприємства є науковими, вони мають рекомендаційний характер і не є обов'язковими для їх застосування. Державних методик оцінки рівня конкурентоспроможності підприємств в Україні донині не існує і це, як справедливо зазначають окремі фахівці, є однією з причин низького рівня управління конкурентоспроможністю. З нашої точки зору, оцінка конкурентоспроможності підприємства повинна ґрунтуватися на комплексному аналізі основних аспектів його діяльності, а тому система оцінки конкурентоспроможності підприємства повинна базуватися на наступних групах показників: показники оцінки конкурентоспроможності продукції, показники оцінки конкурентоспроможності виробництва, показники оцінки конкурентоспроможності збуту та показники оцінки конкурентоспроможності фінансово-інвестиційної діяльності. При цьому, в межах кожної з окреслених груп показники мають поділятися на фактичні та перспективні.

Фінансові методи в умовах господарювання підприємства для підвищення його конкурентоспроможності мають передбачати використання ряду заходів: оптимізація руху фінансових ресурсів підприємства і врегулювання фінансових відносин, які виникають під час розрахункових відносин між господарюючим суб'єктам з метою ефективного їхнього розподілу; розробка стійкої фінансової стратегії підприємства; розробка проектів перспективних і поточних фінансових планів, прогнозних балансів та бюджетних коштів; розрахунок прогнозних значень реалізації продукції (планів продажів) і планів капіталовкладень, собівартості продукції тощо; визначення джерел фінансування господарської діяльності, а також бюджетне фінансування, довго- та короткострокове кредитування тощо; координація фінансової роботи в межах підприємства.

Отже, фінансова конкурентоспроможність підприємства дасть можливість виживати підприємству в умовах постійної конкурентної боротьби завдяки наявності значного внутрішнього фінансового потенціалу підприємства, достатності фінансових ресурсів, доступності позикових ресурсів, спроможності забезпечення високорентабельної діяльності та розширеного відтворення в умовах ринкової трансформації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дмитриева Д.В. Финансовые методы повышения конкурентоспособности компаний // Труд и социальные отношения, 2009. № 7. – С. 138-141.
2. Хомяков В.І. Управління потенціалом підприємства [Текст] : навч. посібник / В. І. Хомяков, І. В. Бакум. - К. : Кондор, 2009. - 400 с.
3. Чернега О. Б. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств (організацій) [Текст] : навчальний посібник / О. Б. Чернега. - Львів : Магнолія 2006, 2011. - 261 с.